

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

7. Quædam de eleemosyna porrigenda ab insignibus personis, & quædam
de porrigenda à pauperibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

propter bonum animum solvendi, quo promisit, frui illis privilegiis in prioribus mensibus potuerit.

2. Sed quid si bona fide quis promisit, sed deinde propter impotentiam inculpabilem, stare promissis non possit fructurne toto anno bullæ privilegiis.

Respondeo. Fruetur, quia privilegium semel rite obtentum non potest tolli à superveniente impedimento inculpabili, nec rex amittit huiusmodi elemosynam, jam enim distributor bullarum illam resarcit, quando enim sic creditor bullas distribuit, ipse se obligat ad solvendum, & ita declaravit ipse Commissarius.

3. Secundus casus est de bonis alienis donatis. Casus v. g. meus amicus suis pecuniis accipit bullam pro me. Valetne ea mihi, si eam acceptem.

Respondeo. Valet, nam sic virtualiter elemosynam facis, est enim perinde ac si tibi amicus pecuniam daret, quam tu deinde elemosynam dares pro bulla.

4. Tertius casus est de religiosis, qui ut dixi c. 3. §. 1. n. 12. possunt frui privilegiis aliquibus bullæ. Petrus v. g. religiosus sumpsit bullam, largiendo elemosynam ex pecuniis ipsi donatis ab amico, ut uterne valide bulla? Dubitatio autem fundatur in eo, quod religiosus, etiam si ab amico, posita quacumque superioris licentia, habeat pecuniam, illa non est ipsius, siquidem quidquid religiosus acquirit, Monasterio acquirit, ergo non potest verificari, quod elemosynam ex suis bonis impertient, quod requiritur necessario, ut bulla frui quis possit.

Respondeo, omittendo alias explicationes, Pontificem, quandoquidem in tenore bullæ illam modo dicto concedit nominatim etiam religiosis, huic defectui satis, superque supplere.

§. VII. Quenam elemosyna porrigenda ab insignibus personis.

Et quanam porrigenda à Pauperibus.

1. Cardinales, Primates, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates habentes Jurisdictionem Episcopalem, Inquisitores, & dignitates Ecclesiarum Cathedralium, Duces, Marchiones, Comites, Commendatores, Maiores, Proreges, Capitanei, Generales; & alii Officiales Curie sue Majestatis (qui sunt hi Officiales, vide apud Trullench. lib. 1. in bulla §. 3. dub. 1. n. 2.) Domini Vassallorum, dictorumque uxores, suis viris viventibus, debent pro bulla præstare elemosynam octo realium, hoc est, ut supra dixi, tenorum decem, & granorum decem monetæ Siculæ.

2. Jam dubitabis primo, circa hos, an Vicecomites, Barones, Praetores Urbium, Senioresque Civitatum, si non sint Domini Vassallorum, ut etiam Fiscalis in Tribunali Inquisitionis, ut idem Filii Ducum, similesque si nullo Titulo, vel Dominio gaudent, an inquam, hi obligentur tradere octo reales.

Respondeo, non obligari, quia hos, si Domini Vassallorum non sint, Commissarius, in taxa ab ipso definita octo realium, non designat; expressio autem eorum, qui designantur, est manifesta exclusio aliorum. Ita Mendo d. 14. num. 12. & 15. & Gallegus l. c. 13. dub. 194. Quod si Domini sint Vassallorum, debent omnino octo tradere, quia ita disposuit Commissarius, ut vidimus num. 1.

3. Si Rex aliquis exterius in regnum, ubi bulla promulgatur, accederet, ut etiam illi omnes, quos nos Principes in nostro regno habemus, obligantur teste Mendo ibid. n. 14. ad octo, siquidem satis includuntur à Commissario in illis similibus dignitatibus Ducis, Marchionis &c.

Prædicti duces &c. si carent Vassallis.

4. Dubitabis secundo. An prædicti Duces, Marchiones &c. si Vassallis careant, præstare debeant octo reales.

Respondeo. Negat Bardi, affirmat Mendo; Verum si diligenter eorum rationes hinc inde ab ipsis elatae considerentur, debent convenire in hunc modum. Si quis ne Ducis nomen, nullamque habeat ex eo Titulæ, sed nomine dignitatem, vel privilegium, vel Prærogativam jurisdictionem totam in Vassallis, filio renuntiari; tunc hic Pater sufficienter dabit duos reales, quia nec dignitatem habet, nec jurisdictionem, nec in actu nec in habitu supra Vassallos. At si, quamvis Vassallis, ac jurisdictione omni quis careat, Titulum tamen Ducis cum pluribus, quos Titulatos vocamus, & vere sint huiusmodi, nam coram Prorege caput v. g. cooperant, aliique quibusdam secularibus exemptionibus fruuntur, stare debent octo, quia hi vere, & in omni propinquitate sunt Duces, Marchiones &c. Huius etiam gentis sunt filii horum, si titulum vere habeant cum prædictis præminentibus (licet preventibus omnibus Pater gaudeat) quia jam dignitatem habent. Ita Gallegus copiar. dec. 182. Ratio prædictæ distinctionis mihi manifesta apparet, quia, in taxa à Commissario legitime facta, clare, ut duæ classes distinctæ Personarum, assignantur; quarum altera continet Duces, Marchiones, & Comites; altera, quæ continet Dominos, habentes Vassallos, & ut pater ex contextu, una non est decem ratio alterius. At certe hi, qui solum titulum filii servant, sive habent, vere in Classe Ducum sunt, qui vero nec tituli præminentibus ullis gaudent, nec Vassallos habent, in neutra classe ex dictis continentur, nil æquivocæ, possunt.

5. Quando quis simul est Dux, & Marchio, & Comes gaudens multis titulis multisque Dominis, non est ab ipso multiplicanda elemosyna ad multiplicationem titulorum, quia Commissarius taxando elemosynam assignavit octo reales, singulis personis, non singulis titulis.

6. Quod dixi de his, dic de Episcopis, si enim Episcopatu renuntiatur, ita ut servaverint sibi titulum, & Dignitatem Episcopalem (quam certe semper solum sibi reservare) cum sint vere Episcopi, sicut etiam sunt Episcopi mere Titulares, præstare debent octo reales, ut si renuntiaverint etiam dignitati, quod fieri non solet; aliquis illos excusaret ab elargiendis octo, aliqui, inquam, nam ego excusare non possum, quia quacumque renuntiatione posita, semper in ipsis residet character Episcopalis, ob quod semper vere sunt, & vocati Episcopi, actusque consecrationis exercere valide possunt. Nisi loquaris de quibusdam Germanis, vel aliorum illorum Episcopis, qui sunt meri clerici, & sola jurisdictione Episcopali gaudent. Hi certe, si renuntiaverint, in nihilo remanent Episcopi.

Ducum etiam uxores, & Vidua ex illis.

7. Dubitabis tertio, de prædictorum uxoribus vidua. Respondeo. Uxores dum vivunt prædicti Mariti, sequuntur conditionem virorum, quare perinde ac viri eorum octo debent, tamen si ipsæ ex se titulo nullo gaudeant, vero viduæ eorundem, si nullo proprio titulo, seu dignitate gaudeant, donent solum tuto duos reales; si autem ipsæ titulo ex se gaudent, vel dominæ sint Vassallorum, octo omnino debent. Ita clare ostendunt Verba Commissarii elemosynam taxantis. Feminae denique quæcunque si non sint, neque fuerint unquam nuptæ, habent tamen verum titulum, vel Vassallorum dominum, debent omnino octo, quia tunc habent qualiteram requiritam à Commissario ad majorem elemosynam; quam quidem qualiteram respexit commissarius in quocumque sexu ea invenitur.

8. Quid si prædictæ viduæ remaneant usufructuaria Ducatus, Marchionatus &c. Respondeo, passim modo obligantur.

gari ad octo, quia sic iam actum habent qualitatem, quæ ex vi taxæ, obnoxia est maiori huic elemosynæ.

Privatus promotus ad titulum Ducatus, &c.

9. Dubitabis Quarto si quis Privatus accipiat bullam initio anni, datis duobus realibus, & deinde in decursu anni evadit forte Dux, vel Marchio &c. ut item Episcopus, Archiepiscopus &c. indigent a puncto novi gradus alia Bulla cum pinguiore elemosyna, vel saltem supplementum ad octo reales conferre, ut deinceps Bullæ privilegis persolvatur.

Respondeo, Non indigere, puto, quia gratia concessa initio fuit collata pro toto anno, ergo pro toto anno durat; fuit enim data absolute, & non dependenter a futuro eventu. Ita Bardi in Bull. p. 1. tr. 8. c. 2. §. 3. dicens hanc dubitationem à nemine fuisse tractatam: fatetur tamen, si clericus ascendat ad Sacerdotium in illo anno bullæ à se sumptæ, non posse deinceps uti privilegio vescendi lacticiis; quod initio anni, quando non erat Sacerdos fruebatur; nec id esse mirum, quia Sacerdoti expresse fit in ipsa bulla prohibitio vescendi lacticiis; quæ similis expressio non est in Bulla quam prædictus privatus, data elemosyna duorum realium à distributore, hoc à est Pontifice, recepit.

Prædictarum insignium personarum obligatio quoad elemosynam pro secunda bulla in eodem anno.

10. Dubitabis quinto, si quæ ex dictis personis insignibus vellent secundam bullam accipere in eodem anno (quam secundam utiliter sumi posse, non vero tertiam, dicemus infra,) lebetne octo contribuere.

Respondeo ita prorsus. Quare falsam iudico sententiam Henrici (quam refert, & merito rejicit Trullen. lib. 1. in Bull. §. 3. du. 1. num. 15. putantis sufficere si præbeat duos; falsam inquam, nam Commissarius sine ulla distinctione primæ, vel secundæ bullæ, pro his personis taxat absolute reales plures. Vnde c. 14. ubi ipso initio ponentur verba Pontificis, concedentis hanc iteratam acceptionem Bullæ, nam ibi notabis hæc verba *Servatis tenore, & forma prædictis, quibus eodem anno idem summarium sumperint.*

Multi habentes dominium eiusdem Ducatus, &c.

11. Dubitabis 6. quando duo v. g. habent dominium eiusdem oppidi pro parte, vel pro indiviso, debentne singuli dare octo reales? Respondeo ita putat Mendo disp. 14. n. 8. & in append. c. 6.

At Bardi p. 2. tr. 1. c. 1. §. 5. docet, satis esse, utrosque dare octo, hoc est, singulos dare quatuor. Lege apud ipsos rationem conflictus, quia res est raræ praxis. Et tamen ego eo in sententiam Mendo, quia verba commissarii taxantis elemosynam hanc maiorem, præcipiunt, Ducem, Comitem, seu Dominum Vassallorum debere dare octo; Atqui singuli ex his, de quibus loquimur, habentes pro parte, vel pro indiviso ducatum, comitatum, dominium, sunt simpliciter, & absolute Duces, Comites &c. & talium item titularum præfinitis gaudent ergo &c.

Quid si Senatus Panormitanus v. g. qui constat ex sex Patribus conscriptis, sit aliquo insignitus Titulo, sit v. g. Dux alicuius oppidi singuline ex illis debent octo dare.

Respondeo non debere, puto, quia tunc singuli, quibus conceditur bullæ privilegium, non sunt, Duces sed solum simul omnes, ut constent unum corpus morale,

Pauperes.

12. Dubitabis Septimo, an Pauperes debeant elemosynam dare pro Bulla? Respondeo. Debere, certum

Part III.

fit, quidquid in oppositum innuat Henric. l. cap. 20. ex eo quia in Bulla originali non est Pontifex, ne exigatur elemosyna à paupere. Quidquid inquam innuat; Tum quia hæc clausula non amplius extat in Bulla; quæ promulgatur; tum quia clare bulla, tanquam opus necessarium requirit pro consecratione eius privilegiorum elemosynam; tum denique quia fortasse sensus illius clausulæ solum erat ut non cogerentur pauperes accipere Bullam; & consequenter elemosynam dare, quia bullæ acceptio debet esse voluntaria.

13. Ex hac certa doctrina emergit affine dubium. Cum enim, qui caret Bulla Cruciatæ, non valeat in Regnis, ubi ea promulgatur, acquirere indulgentias, quas ipsa Bulla concedit (de qua re infra cap. 14.) dubitatur nunc an, qui propter summam pauperem eam accipere nequit, acquirat saltem alias indulgentias, quæ sunt extra Bullam, quas Commissarius suspendit, durante anno promulgationis, de qua suspensione infra item dicemus.

Respondeo. Acquirere, docet Bardi p. 2. tract. 1. c. 1. §. 6. Ita etiam tenet Quintanadueñas, in app. ad singul. de Penit. tract. 3. dub. 12. num. 3. & 6. citans Ludovicam à Cruce. Non acquirere, docet Mendo in app. ad Bull. dec. 2. c. 3. num. 11. Ratio affirmantium est, quia præsumitur ex pietate Pontificis, ut non privetur indulgentiis, qui sine culpa bullam habere non potest. Ratio Negantis, cui assentior, est, quia bulla nimis manifestè suspendit pro eo anno omnes alias indulgentias pro iis qui bullam non accipiunt, nec in tanta expressione mentis Pontificis, videtur, posse prudenter, præsumi contrarium.

CAPVT IV.

Explicatur posterior pars Clausulæ quartæ superius posita, hoc est, illud, Anno durante.

1. **E**xposit hic doctrinæ claritas, & ordo, ut declaremus prius, quandomam incipit eiusmodi annus, deinde quandiu durat, seu quando finem habet.

§. I. Quandomam incipit Annus privilegiorum Bullæ.

1. **S**ane cum incipere à die promulgationis Bullæ, certum est. Verum ut id minutius cognoscatur, animadvertenda sunt quatuor.

2. Primo si quis Bullam sumit post sex menses v. g. à facta promulgatione, hic non poterit frui privilegiis, nisi ab hora in qua sumit usque ad finem consequentium mensium eiusdem anni, quia antea carebat bulla, & post illos menses, hoc est, absolute dicto anno, ut dicemus, bullæ privilegia expirant. Ita Galleg. c. 4. c. 15. citans Nannum, Villalobos, Trullen. Ludov. à Cruce, aliisque, unde ego merito falsam pronuntiavi in lib. 2. de Penit. tr. de Cas. refer. c. 13. §. 5. n. 5. quorundam doctorum sententiam putantium, si habens Bullam hoc v. g. anno, non usus est privilegiis circa absolutionem à reservatis, posse sine nova Bulla absolvi à peccatis anno sequenti, locum relege, an autem saltem in aliquo favore bulla in anno sequenti, dicam mox §. 4.

3. Secundo animadvertendum est, quando dicimus, annum Bullæ incipere à die promulgationis, intelligi de promulgatione, quæ fiat in unaquaque civitate, seu loco, etiam minimo, ut notat Trull. l. 1. c. 1. dub. 10. nam non satis esse pro habitantibus in alia civitate, etiam eiusdem Diocesis. Promulgationem, quæ fit in alia, quamvis hæc sit Metropolis, expresse notat ipse Pontifex tenore Bullæ, esto, pro legibus, aliisque similibus sufficiat ea promulgari in Metropoli.

4. Animadvertendum est Tertio, annum, in quo videtur

P p 2

gent